

Een onwaardige persoonlijke aanval van Mark Rutte op Joop den Uyl

Posted on 4 februari 2023 by Eduard Bomhoff

Ik was er bij in het kabinet toen premier Jan Peter Balkenende probeerde zich af te zetten tegen zijn voorganger Wim Kok. Eerder had Balkenende al bereikt dat het Centraal Planbureau (CPB) een belangrijk cijfer voor Prinsjesdag net een klein beetje in zijn voordeel veranderde.

Het tekort op de begroting dat dr. Henk Don (directeur van het CPB) had berekend voor 2003 was toevallig identiek aan het laatste cijfer van het paarse kabinet voor 2002. Don beloofde er nog ‘goed naar te kijken’ en kwam toen met een nieuw cijfer voor het tekort dat net 0.1 procent lager was.

(Dit wat betreft de onafhankelijkheid van het CPB. Na dr. Don kwam prof Coen Teulings, maar die was weer te eigenwijs voor de ministers en dus benoemden ze na Teulings met drs Laura van Geest weer een ambtenaar van het ministerie van Financiën tot directeur. Niet echt in de traditie van CPB-oprichter en Nobelprijswinnaar Prof Jan Tinbergen om én het CPB én DNB én nu ook nog de Autoriteit Financiële Markten (AFM) te laten runnen door ambtenaren van het

ministerie van Financiën. Ik zag een video van een Kamercommissie met het trio waar Van Geest opgewekt verklaarde dat ze het eigenlijk heel vaak met elkaar eens waren. Zij vond dat kennelijk mooi; bij rampen, zoals nu met de pensioenwet en twee jaar geleden met covid-19 is zulk conformisme een nadeel).

Maak Gerrit niet boos

Terug naar Balkenende. Hij wilde op Prinsjesdag 2002 nog meer afstand nemen van Paars (de kabinetten Kok-1 en Kok-2, 1994-2002), totdat Hans Hoogervorst, VVD-minister in Balkenende-1, hem in het kabinet waarschuwde: 'Gerrit (Zalm, minister van Financiën 1994-2002, leider van de oppositie 2002-2003) zal heel boos zijn'.

Balkenende werd nooit persoonlijk in zijn kritiek op Kok en beperkte zich bij de Algemene Beschouwingen van 2002 tot de belofte dat bij hem 'normen en waarden' in goede handen waren. Zalm tikte hem met humor af: 'Geen behoefte aan tegeltjeswijsheden', en daarna konden die twee ook weer verder.

Stel je voor dat Balkenende in 2002 had verklaard: 'We moeten in Nederland niet terug naar de dagen van Wim Kok', zoals Rutte dat vorige week letterlijk zei over Den Uyl. Zo grof. Voor een premier is de glamour, de roem en de pronkfoto uit Davos niet het belangrijkste, maar de druk van het geweten dat foute inschattingen mensenlevens kunnen kosten.

De angstdromen van de premier

Na mijn recente tweede heupoperatie trakteerden Janneke en ik de chirurg op een etentje. 'Heb je met jouw beroep wel eens last van een nare droom waarin een patiënt onder je handen wegglijdt?' 'Daar hebben we allemaal last van,' zei hij. En zijn vrouw, ook medisch specialist, bevestigde het.

Maar dan een premier. Wat zou die niet voor angstdromen hebben? Wim Kok moest leven met de achtduizend doden van Srebrenica; Joop den Uyl met de twee moorden op onschuldige treinreizigers bij Wijster, na hun eerste schot dat machinist Hans Braam doodde. Den Uyl had standvastig geweigerd om toe te geven aan de eisen van de treinkapers, totdat hij opdracht gaf om de trein met geweld te ontzetten.

Rutte gaf leiding aan het kabinet dat werd overvallen door covid. Had hij direct

moeten ingrijpen toen duidelijk werd dat het crisisteam van het RIVM werd overheerst door artsen en dat de verpleegkundigen alleen maar mochten fluisteren over de ramp in de verpleeghuizen? Duizenden slachtoffers stierven in die verpleeghuizen, terwijl minister De Jonge improviseerde met zijn uitspraken over mondkapjes.

Het einde van de vissersfamilies

Rutte moet nu iedere dag beslissen over steun aan Oekraïne, en in eigen land over CO2 en stikstof. 'Jan, Pier, Tjoris en Corneel, die willen varen, die willen varen…', maar hun nazaten, uit vissersfamilies waar Nederland vroeger heel trots op was en kinderliedjes op componeerde, worden door Rutte-4 verdreven uit de Noordzee.

Supporters van onze vissers willen een eerlijk Kamerdebat over de levensduur van de windmolens in het zoute water en over de miljarden versluierde kosten van bekabeling en netwerk, maar het is Rutte die de coalitiepartijen in de Tweede Kamer opdraagt om zo'n debat niet te voeren. Straks zijn de vissers failliet en is die bedrijfstak dood, en als het aan Rutte ligt komen vis en voedsel vooral uit landen die nog te arm zijn om alle kennis uit Wageningen te kunnen toepassen. Nederland heeft de nummer één landbouwuniversiteit in de wereld, maar oud-voorzitter Louise Fresco preekt haar gematigd en evenwichtig verhaal voor dovemansoren. Kamerleden kunnen vragen waarom het zogenaamde Planbureau voor de Leefomgeving zo heel anders adviseert dan Fresco, maar opnieuw wil de premier daar niet op ingaan.

Caroline van der Plas (BBB) weet al van meer dan vijftig boeren die in wanhoop zich het leven hebben ontnomen. Rutte is premier en weet de tragische consequenties van sommige beslissingen, zoals dat ook gold voor al zijn voorgangers.

De media maakten in 2021 enorme ophef over de 'functie elders' voor Pieter Omtzigt, maar nog veel belangrijker en tragischer is de consequente strategie van Rutte om steeds bot 'nee' te zeggen wanneer Omtzigt en andere Kamerleden van de oppositie vragen om meer tijd en zorgvuldigheid bij de pensioenwet, de landbouw, de visserij, de woningbouw en de weigering van kabinet en regeringspartijen om onderscheid te maken tussen oprechte asielzoekers en illegale economische immigranten.

Kaag of Duisenberg?

Elke premier moet verder leven met twijfels van zijn geweten over foute inschattingen en foute beslissingen, vaak genomen onder grote onzekerheid. Daarvoor past respect.

Daarom had Rutte zich vorige week horen te beperken tot een proefballon met de claim dat Sigrid Kaag met steun van zijn VVD het beter gaat doen met de belastingen dan Wim Duisenberg het deed in het kabinet-Den Uyl. (Ik zie dat maar als een proefballon voor Rutte-5 want zo'n claim voor Rutte-4 is wat al te dol na wat er al wordt uitgegeven door Kaag en Jetten).

Maar Rutte hoort niet kwaad te spreken over 'de dagen van Joop den Uyl'. Dat is een grove aanval op de persoon van een van zijn eigen voorgangers, een staatsman onwaardig.

*Het zijn de **donateurs** die Wynia's Week mogelijk maken. Doet u al mee? Doneren kan op verschillende manieren. Kijk **HIER**. Hartelijk dank!*